

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/38/2023
Identifikačné číslo spisu:	1614203532
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1614203532.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1) P. F., narodeného Y., 2) A. G., narodenej Y., 3) J. F., narodeného Y., 4) T. X., narodenej Y. 5) H. A., narodenej Y., 6) F. V., narodeného Y. 7) L. V., narodenej Y., 8) P. X., narodeného Y., 9) D.. X. F., narodeného Y., 10) JW., narodeného Y. 11) X.. P. K., narodenej W. aj v dovolacom konaní, proti žalovaným 1) V., narodeného Y. 2) M. narodenej Y., o vydržanie práva prechodu cez pozemok, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5C/186/2014, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. apríla 2022 č. k. 10Co/27/2022-463, takto

rozhodol:

I. V konaní p o k r a č u j e s dedičkou po zomrelom žalobcovi 9) X. a to so žalobkyňou 9a) I. B., narodenou Y..

II. Dovolanie žalovaného 1/ o d m i e t a.

III. Žalobcom 1/ až 10/ nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie uznesením pod č. k. 5C/186/2014-403 zo dňa 2. decembra 2022 uložil žalovaným 1/ a 2/ poriadkovú pokutu, každému vo výške 200 eur s poukazom na § 102 ods. 1 písmena a) a b) CSP a § 102 ods. 2 CSP.

2. Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) odvolanie žalovaných 1/ a 2/ odmietol. Odvolanie odmietol podľa § 386 písm. c) CSP, podľa ktorého odvolací súd odmietne odvolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný 1/, prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovenia § 420 písm. e) a f) CSP. Zároveň navrhol, aby dovolací súd rozhodol o porušení základných práv dovolateľa, taktiež žiadal prerušiť konanie a podať Ústavnému súdu SR návrh na začatie konania o súlade § 355 ods. 2, § 386 písm. c) a 422 ods. 1 písm. a), b) CSP. V závere navrhol, aby bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu.

4. K dovolaniu žalovaného 1/ sa žalobcovia 1/ až 10/ nevyjadrili, nakoľko im súd prvej inštancie dovolanie ani nedoručoval.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou C.s.p.) skúmal, či je podané dovolanie prípustné, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 1/ je potrebné odmietnuť ako procesne neprípustné.

6. Na stručné odôvodnenie svojho rozhodnutia (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolací súd zistil, že pôvodný žalobca 9) D.. zomrel dňa Y. Z uznesenia Okresného súdu Bratislava IV z 07. júna 2022 č. k. 69D/78/2022-41, L., vydaného notárkou P. ako súdnym komisárom vyplýva, že dedičkou nehnuteľnosti vedenej v k.ú. B., Okres F., obec B. na LV č. Y. parcela č. Y. orná pôda vo výmere 102m² po poručiteľovi D. je jeho dcéra I., narodená Y. B. a to v podiele 1/1.

8. Podľa § 438 ods. 1 a ods. 2 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o prístupní subjektov, o zmene a späťvzatí žaloby a o vzájomnej žalobe.

9. Podľa § 63 ods. 1 až 3 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

10. Podľa uznesenia Okresného súdu Bratislava IV z 07. júna 2022 č. k. 69D/78/2022-41, L. XX/XXXX o schválení dohody a vyporiadaní dedičstva nehnuteľnosť v k.ú. B., okres F., obec B. na LV č. XXX parcela č. XXXX/XX orná pôda vo výmere 102m² nadobudla do vlastníctva dcéra poručiteľa I. B.. Predmetom konania je vydržanie práva prechodu cez pozemok. Dovolací súd preto rozhodol v zmysle § 63 ods. 2 CSP druhá veta o pokračovaní v konaní s dedičkou pôvodného žalobcu.

11. Najvyšší súd SR už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 (viď napríklad sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) opakovane uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby aj právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred civilným súdom, vrátane dovolacieho konania (m. m. I. ÚS 4/2011). Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia v rámci konania, v ktorom by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (viď sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3Cdo/208/2014). Naďalej je tiež plne opodstatnené

konštatovanie, že ak by najvyšší súd, bez ohľadu na neprípustnosť dovolania, pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03). Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

12. Podľa § 419 C.s.p., je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie, proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

13. Podľa § 420 C.s.p., je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd konania vymenovaných v písm. a) až f) predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti). Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420) C.s.p., je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 C.s.p., dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) C.s.p., pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) C.s.p. irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade skutočne došlo alebo nedošlo.

14. V danom prípade dovolateľ dôvodil prípustnosťou dovolania v zmysle § 420 písm. e) a f) CSP a napadol ním uznesenie, ktorým dovolací súd rozhodol o odmietnutí jeho odvolania podaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie o uložení poriadkovej pokuty proti jeho osobe. Je nepochybné, že rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty nie je rozhodnutím vo veci samej a takéto rozhodnutie nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí (viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1353 až 1356). Poriadková pokuta je jedným z poriadkových opatrení súdu a jej účelom je vynútenie si splnenia tých procesných povinností, ktoré neboli napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené (opäť viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 370 až 376). Možnosť uloženia poriadkovej pokuty je potrebné vnímať ako účinný nástroj súdu na zabezpečenie toho, aby vec bola rozhodnutá bez prietáhov v súdnom konaní, v každom jeho štádiu. Vzhľadom na uvedené, uznesenie o uložení poriadkovej pokuty (vrátane uznesenia o odmietnutí odvolania podaného proti takémuto uzneseniu) nie je spôsobilým predmetom dovolania, nakoľko nepredstavuje meritórne rozhodnutie (nezaobera sa meritom - vecou samou, vymedzenou žalobou), ani sa nám nekončí samotné konanie o veci. Prípustnosť dovolania preto z ustanovenia § 420 písm. e) a f) C. s. p. vyvodíť nemožno.

15. Zároveň bolo tiež potrebné dovolanie žalovaného 1/ odmietnuť aj z dôvodu podľa § 447 písm. e) CSP, nakoľko nebola splnená ani podmienka povinného zastúpenia dovolateľa v zmysle § 429 ods. 1, resp. 2 CSP. Dovolateľ nebol v dovolacom konaní zastúpený advokátom, rovnako dovolanie advokát nespísal, nebolo preukázané, že by spĺňal podmienku podľa § 429 ods. 2 písm. a) CSP, keď zároveň nejde o prípad podľa § 429 ods. 2 písm. b) a písm. c) CSP. Dovolateľ v uznesení odvolacieho súdu (č. l. 463) v jeho poučení bol riadne poučený s poukazom na § 436 CSP o tom, že v dovolacom konaní musí byť dovolateľ zastúpený advokátom a aj o tom, že dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom, s výnimkou § 429 ods. 2 CSP.

15.1. Na základe všetkých uvedených skutočností dovolací súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné (tak podľa § 420 písm. e) a písm. f) CSP) odmietol podľa § 447 písm. c) a e) CSP.

16. Vzhľadom k tomu, že došlo k odmietnutiu dovolania žalovaného 1/ ako neprípustného z vyššie uvedených dôvodov, dovolací súd sa už nezaoberal jeho návrhom na prerušenie konania a postúpením veci na rozhodnutie Ústavnému súdu SR.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.